

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

privind respingerea cererilor privind atragerea în proces în calitate de terți,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor împotriva Ministerul Culturii și a Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei” cu privire la anularea actelor administrative,

*(Dosarul nr. 3ra-998/23
PIGD 2-13106823-01-3ra-02102023)*

Limitele instanței de recurs

17 martie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererile privind atragerea în calitate de terți,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 6 iulie 2010, Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor (Mitropolia Basarabiei) a depus cerere de chemare în judecată, ulterior completată, împotriva Ministerului Culturii și Turismului și a Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei” cu privire la anularea contractului de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură din 4 ianuarie 2003 și a contractului de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008, precum și obligarea furnizării materialelor de lucru ce au stat la baza semnării acestor contracte administrative.

2. Prin hotărârea din 19 decembrie 2014 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins acțiunea depusă de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, ca neîntemeiată și tardivă.

3. Prin decizia din 5 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a casat integral hotărârea din 19 decembrie 2014 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a emis o nouă decizie prin care s-a admis acțiunea înaintată de către Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor, s-au anulat contractul de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură, încheiat la 4 ianuarie 2003 între Ministerul Culturii și Mitropolia Moldovei și contractul de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională, încheiat la 10 septembrie 2008 între Ministerul Culturii și Turismului și Mitropolia Moldovei.

4. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către Biserica Ortodoxă din Moldova „Mitropolia Moldovei”, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu adoptarea unei noi decizii de menținere a hotărârii instanței de fond.

5. La data de 11 martie 2026, la 12 martie 2026, la 13 martie 2026, la 16 martie 2026 și la 17 martie 2026 comunicațiile religioase Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Lupușna, r-nul Hîncești, Parohia cu Hramul „Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Dereneu, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Gheorghe”, s. Novaci, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Ioan Botezătorul”, s. Cărpineni, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Ier. Nicolae”, s. Păulești, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sfânta Cuvioasă

Parascheva”, s. Nișcani, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Nicolae”, s. Caracui, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Apostol Ioan Teologul”, s. Fundul Galbenii, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului”, s. Sculeni, r-nul Ungheni, Mănăstirea cu Hramul „Sfânta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Frumoasa, r-nul Călărași, Mănăstirea cu Hramul „Sfânta Treime” s. Hîrbovăț, r-nul Călărași, Mănăstirea cu Hramul „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, Hîncu din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bursuc, r-nul Nisporeni, Mănăstirea cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Vărzărești, r-nul Nisporeni, Mănăstirea cu Hramul „Înălțarea Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Hîrjauca, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Schimbarea la Față” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Pereni, r-nul Hîncești Parohia cu Hramul „Sf. M. Mc. Dumitru” din Moldova, din s. Mîndra, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Tuturor Sfinților” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Buciumeni, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bușila, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfîntul Grigore Teologul” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Măcărești, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bălănești, r-nul Nisporeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Gherman, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Todirești, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din or. Nisporeni, Biserica cu Hramul „Înălțarea Domnului”, s. Cărpineni, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Cuvioasa Paraschiva”, com. Sărata Galbenă, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Ierarh Nicolae ”, s. Minjir, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Dumitru”, s. Mereșeni, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, s. Bujor, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Tuturor Sfinților”, s. Unțești, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, s. Șișcani, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sfîntul Ioan Botezătorul”, s. Pîrlița, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae”, s. Chirileni, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” s. Iurceni, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sf. Arhanghel Mihail” r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sf. Nicolae” s. Zberoaia, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” s. Petrești, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sfîntul Ierarh Nicolae” s. Frăsinești, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sf. Treime” s. Buda, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Acoperămîntul Maicii Domnului” s. Căbănești, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Ierarh Nicolae” s. Pîrjoleni, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Mai Mari Voievozi Mihail și Gavril” or. Nisporeni de Sus, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Acoperămîntul Maicii Domnului” s. Palanca, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sfîntul Alexandru Nevski” or.

Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Teșcureni, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bahmut, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Leușeni, r-nul Hîncești, Parohia cu Hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Milești, r-nul Nisporeni, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Rădeni, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ciorești, r-nul Nisporeni, , Biserica cu Hramul „Sf. Ierarh Nicolae”, s. Boldurești, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”, s. Valea Trestieni, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sfânta Treime”, s. Soltănești, r-nul Nisporeni, Parohia cu Hramul „Sfânta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Onițcani, r-nul Criuleni, Biserica cu Hramul „Sf. Niolae”, s. Țibirica, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Nicolae”, s. Hirova, r-nul Călărași au depus cereri privind atragerea în proces în calitate de terți, menționând că o eventuală hotărâre a instanței ar putea influența drepturile și obligațiile materiale ale comunităților religioase.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

6. Art. 194 din Codul administrativ prevede că:

„(2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

7. Curtea Supremă de Justiție menționează că potrivit naturii juridice a recursului, această cale de atac are ca obiect verificarea legalității hotărârii atacate prin prisma motivelor de recurs invocate. În etapa procesuală a recursului, cadrul subiecților procesuali este deja fixat prin hotărârile pronunțate în instanțele ierarhic inferioare, iar atragerea unor noi participanți presupune punerea în discuție a circumstanțelor de fapt stabilite.

8. Prin urmare, cererea privind atragerea în proces a unui terț nu poate fi admisă în faza procesuală a recursului. Or, atragerea unei persoane în calitate de terț participant la proces presupune extinderea cadrului procesual sub aspectul subiectelor raportului juridic dedus judecății, operațiune procesuală care poate fi realizată doar de instanța care examinează cauza în fond sau, după caz, de instanța de apel, în limitele competenței stabilite de lege.

9. Întrucât legislația procesuală nu conferă instanței de recurs competența de a dispune atragerea persoanelor în calitate de terț, iar examinarea recursului se

realizează în limitele cadrului procesual stabilit anterior, cererea formulată în acest sens urmează a fi respinsă.

10. În conformitate cu prevederile art. 230 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererile privind atragerea în proces în calitate de terți depuse de către comunicațiile religioase Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Lupușna, r-nul Hîncești, Parohia cu Hramul „Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Dereneu, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Gheorghe”, s. Novaci, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Ioan Botezătorul”, s. Cărpineni, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Ier. Nicolae”, s. Păulești, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, s. Nișcani, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Nicolae”, s. Caracui, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Apostol Ioan Teologul”, s. Fundul Galbenii, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului”, s. Sculeni, r-nul Ungheni, Mănăstirea cu Hramul „Sfânta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Frumoasa, r-nul Călărași, Mănăstirea cu Hramul „Sfânta Treime” s. Hîrbovăț, r-nul Călărași, Mănăstirea cu Hramul „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, Hîncu din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bursuc, r-nul Nisporeni, Mănăstirea cu Hramul „Nașterea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Vărzărești, r-nul Nisporeni, Mănăstirea cu Hramul „Înălțarea Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Hîrjauca, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Schimbarea la Față” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Pereni, r-nul Hîncești Parohia cu Hramul „Sf. M. Mc. Dumitru” din Moldova, din s. Mîndra, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Tuturor Sfinților” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Buciumeni, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bușila, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfîntul Grigore Teologul” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Măcărești, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bălănești, r-nul Nisporeni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Gherman, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Todirești, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din or. Nisporeni, Biserica cu Hramul „Înălțarea Domnului”, s. Cărpineni, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Cuvioasa Paraschiva”, com. Sărata Galbenă, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Ierarh Nicolae”, s. Minjir, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Dumitru”, s. Mereșeni, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, s. Bujor, r-nul Hîncești, Biserica cu Hramul „Tuturor

Sfinților”, s. Unțești, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sf. Arhanghelii Mihail și Gavril”, s. Șișcani, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sfintul Ioan Botezătorul”, s. Pîrlița, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sfintul Ierarh Nicolae”, s. Chirileni, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” s. Iurceni, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sf. Arhanghel Mihail” r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sf. Nicolae” s. Zberoaia, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” s. Petrești, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sfintul Ierarh Nicolae” s. Frășinești, r-nul Ungheni, Biserica cu Hramul „Sf. Treime” s. Buda, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Acoperământul Maicii Domnului” s. Căbănești, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Ierarh Nicolae” s. Pîrjoleni, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Mai Mari Voievozi Mihail și Gavril” or. Nisporeni de Sus, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Acoperământul Maicii Domnului” s. Palanca, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sfintul Alexandru Nevski” or. Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Teșcureni, r-nul Ungheni, Parohia cu Hramul „Sfintul Ierarh Nicolae” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Bahmut, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Leușeni, r-nul Hîncești, Parohia cu Hramul „Sfintul Mare Mucenic Gheorghe” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Milești, r-nul Nisporeni, Parohia cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Rădeni, r-nul Călărași, Parohia cu Hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Ciorești, r-nul Nisporeni, , Biserica cu Hramul „Sf. Ierarh Nicolae”, s. Boldurești, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”, s. Valea Trestieni, r-nul Nisporeni, Biserica cu Hramul „Sfinta Treime”, s. Soltănești, r-nul Nisporeni, Parohia cu Hramul „Sfinta Treime” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, din s. Onițcani, r-nul Criuleni, Biserica cu Hramul „Sf. Niolae”, s. Țibirica, r-nul Călărași, Biserica cu Hramul „Sf. Nicolae”, s. Hirova, r-nul Călărași.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă